

Femmes for Freedom
Defending **Girls & Women's** Rights

JAARVERSLAG 2017

Inhoud

Voorwoord	5
Projecten 2017	7
Juridisch loket	8
Signaleringskaart en trainingen in Amsterdam	12
Buddyproject Volwaardig meedoen Rotterdam	14
Campagne zelfbeschikking Rotterdam.....	16
Workshops en trainingen voor professionals en vrijwilligers.....	18
Gastlessen en gastcolleges.....	20
My Narrative	21
Femmes For Freedom als spreker.....	22
Politieke en maatschappelijke lobby en agendering	23
Onderzoeken.....	25
Media	27
Vrouwen van Rotterdam	29
Nawoord door bestuur	30

Voorwoord

Femmes For Freedom kijkt terug op een bewogen en daadkrachtig 2017. In januari wonnen we het kort geding dat de Blijf Groep tegen FFF had aangespannen. We zijn zeer trots en dankbaar voor alle steun die we vanuit de gedupeerden van de Blijf Groep, organisaties, politiek, media en samenleving hebben mogen ontvangen.

Femmes For Freedom werd in het zonnetje gezet tijdens de tentoonstelling Vrouwen van Rotterdam, die van februari tot en met oktober 2017 te zien was in Museum Rotterdam. De kracht en het ondernemerschap van de Rotterdamse vrouw werden in deze tentoonstelling, die aandacht besteedde aan vrouwen van nu maar ook aan sterke vrouwen tijdens de wederopbouw, op originele wijze belicht.

Die kracht was ook te zien tijdens de campagne 'In Nederland kies je je partner zelf' die we samen met de gemeente lanceerde. Lokaal, nationaal en internationaal heeft deze campagne tot veel discussie en debat geleid. De samenwerking met de doelgroep en de steun en bijval die we hebben mogen ontvangen, hebben ons door de grimmige reacties heen gesleept. Vrije partnerkeuze is anno 2017 nog steeds niet vanzelfsprekend, en Femmes For Freedom blijft zich dan ook hiervoor inzetten.

Naast het verdedigen van vrouwenrechten hebben we ook concrete voorstellen gedaan aan de politiek: we zijn ontzettend trots en blij dat GroenLinks onze suggestie voor een wetswijziging ter voorkoming van huwelijkse gevangenschap in het burgerlijk wetboek heeft overgenomen. Ook hebben we een proefproces gewonnen over huwelijkse gevangenschap gewonnen. Deze overwinning geeft de vrouwen die hier slachtoffer van zijn weer hoop.

Ook organisatorisch is er vooruitgang geboekt. Femmes For Freedom is een samenwerking aangegaan met Fier om de emancipatie van vrouwen en meisjes uit migranten- en vluchtelingengemeenschappen aan te jagen. Deze samenwerking wordt gesteund door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen met een projectsubsidie.

Femmes For Freedom is alle vrijwilligers, donateurs, bestuursleden en sympathisanten vanuit de grond van ons hart dankbaar voor de steun die we hebben mogen ontvangen. Door onafhankelijk te kunnen blijven handelen, worden vrouwen gehoord, worden vrouwenrechten verdedigd en wordt de positie van de vrouw verbeterd.

Shirin Musa
Directeur Femmes For Freedom

PROJECTEN 2017

Juridisch loket

Het juridisch loket is de belangrijkste activiteit van Femmes For Freedom. Het loket opereert landelijk, maar heeft door haar vestiging in Den Haag speciale aandacht voor deze regio. De doelstelling van het loket is om vrouwen bij te staan die te maken hebben met problemen rondom huwelijkse onvrijheid. Het juridische loket is te bezoeken op ons kantoor in Den Haag. Maar online kunnen slachtoffers ook hulp vragen via het digitale loket op onze website. Vrouwen en meisjes die zich bij Femmes For Freedom melden zijn slachtoffers die met een intensief traject worden geholpen door onze medewerkers en vrijwilligers. In 2017 heeft Femmes For Freedom via het juridisch loket **49 meisjes en vrouwen bijgestaan**. Ook hebben we Haagse Hindoestaanse vrouwen die slachtoffer zijn geweest van seksueel grensoverschrijdend gedrag intensief ondersteund. Daarnaast ontvangen wij jaarlijks verschillende telefoontjes/e-mails van maatschappelijke organisaties, politie, Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating in Den Haag (LKHA), ambtenaren, advocaten, vrouwenopvang, buurtmoeders, docenten enz. die wij zo goed mogelijk van adviseren.

Het juridisch loket staat onder leiding van de directeur van Femmes For Freedom, Shirin Musa. Meldingen bij het juridisch loket komen binnen via het contactformulier op de website, via mail, facebook, whatsapp, twitter of telefoon. Daarnaast kunnen vrouwen met de problemen terecht bij het kantoor van Femmes For Freedom in Den Haag. Als vrouwen zich melden bij het juridisch loket, voorziet Femmes For Freedom ze van gratis informatie en (juridisch) advies op het gebied van huwelijken, huwelijksdwang, huwelijkse gevangenschap, gedwongen achterlating, onwettige huwelijken, gedwongen isolement, huiselijk geweld, echtscheidingen, polygame relaties, seksueel geweld, exposen en vrouwenopvang. Indien er verdere stappen moeten worden ondernomen wordt de vrouw doorverwezen en begeleid naar de juiste instantie. Als vrouwen tegen drempels aanlopen en niet door de reguliere hulpverlening geholpen kunnen worden, treedt Femmes For Freedom op als 'breekijzer'. Hierbij valt te denken aan bemiddeling en ondersteuning bij dossiers van advocaten, politie, landelijk knooppunt huwelijksdwang, maatschappelijk werk, politie, ambassades of Veilig Thuis. Naast het juridische advies is het ook belangrijk dat de vrouwen een buddy hebben, waar ze steun bij vinden.

Femmes For Freedom heeft de afgelopen jaren gemerkt dat wij net even een stapje verder kunnen gaan dan de reguliere hulpverlening van bijv. Veilig Thuis, het Landelijk Knooppunt of de Politie. FFF denkt creatief en oplossingsgericht. Wij noemen ons daardoor ook wel eens een 'laatste strohalm-organisatie'. Waar reguliere hulpverlening en instanties in sommige gevallen tegen beleidsmaatregelen, protocollen en regels aanlopen, kan Femmes For Freedom het verschil maken. Bijvoorbeeld als het gaat om stille lobby achter de schermen voor vrouwen die in islamgeoriënteerde landen niet zonder toestemming van de man mogen reizen, het financieren van vliegtickets voor meisjes en vrouwen die terug willen keren naar Nederland of het begeleiden van een slachtoffer uit een land waar zij vastgehouden wordt door familieleden. Bovendien heeft Femmes For Freedom expertise over diverse culturen, huwelijksrecht en strafrecht van verschillende landen, waardoor wij slachtoffers van huwelijkse gevangenschap en andere huwelijkse onvrijheden kunnen bijstaan met informatie over juridische stappen en perspectieven.

Door bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand werken steeds minder advocaten op basis van toevoeging. De advocaten die dit nog wel doen, nemen niet snel nieuwe zaken aan of hebben te weinig tijd voor de complexe materie waarmee de cliënten van Femmes For Freedom te maken hebben. Als gevolg hiervan doet Femmes For Freedom sinds 2017 ook het voorbereidend werk voor advocaten en schrijft Femmes For Freedom verklaringen en rapporten voor de IND en rechtbank.

Middels het juridisch loket behandelt FFF veel complexe zaken. Tegelijkertijd is er op dit loket sprake van onderbezetting; alle zaken worden behandeld door de directeur en een enkele vrijwilliger. Daarom heeft FFF via de Kamer gelobbyd voor de financiering van een jurist en maatschappelijk werker voor het juridisch loket. Het Kamerlid Kathalijne Buitenweg van GroenLinks diende een amendement in voor deze middelen. Het amendement heeft helaas geen Kamermeerderheid gehaald, waardoor deze subsidie voorlopig van de baan is.

Proefproces gewonnen

Op 22 november 2017¹ heeft het Gerechtshof een gunstige uitspraak gedaan in de zaak van een Pakistaan-Nederlandse vrouw die religieus wilde scheiden van haar man. Femmes For Freedom heeft deze vrouw en haar advocaat ondersteund en geadviseerd bij het voeren van dit belangrijke proefproces. Haar man weigerde religieus te scheiden en zij vroeg de Nederlandse rechter dit als onrechtmatige daad vast te stellen op straffe van een dwangsom. Op 6 januari 2016 verwierp de rechtbank dit verzoek². De rechter verwees de vrouw door naar de shariarechtbank in het Verenigd Koninkrijk. In hoger beroep heeft de rechter de vrouw echter in het gelijk gesteld. De man moet op straffe van een dwangsom religieus van haar scheiden, zonder dat de shariarechtbank daar verder aan te pas hoeft te komen. Voor de vrouw betekent dit dat zij haar vrijheid weer terugkrijgt.

Ook vrijwillig gesloten huwelijken kunnen in huwelijkse gevangenschap ontaarden wanneer de man weigert te scheiden. Terwijl de man opnieuw trouwt, blijft de vrouw vastzitten in haar huwelijk en kan zij haar eigen leven niet verder vormgeven. Bij reizen naar een islamitisch land wacht haar mogelijk veroordeling wegens geen gehoor geven aan de echtelijke gehoorzaamheidsplicht of overspel wanneer zij een nieuwe relatie is aangegaan. Deze nieuwe uitspraak in hoger beroep heeft veel impact voor vrouwen uit patriarchale gemeenschappen. Uit de overwegingen van het hof blijkt namelijk dat er geen onderscheid moet worden gemaakt tussen vrouwen die alleen een religieus huwelijk hebben gesloten en zij die tevens burgerlijk en daarmee voor de Nederlandse wet getrouwd zijn. Dit biedt hoop aan andere vrouwen die in huwelijkse gevangenschap leven.

Doelstellingen

- Vrouwen en meisjes die te maken hebben met huwelijkse onvrijheid bijstaan met juridisch advies en begeleiding. Juist die slachtoffers helpen die door de reguliere hulpverlening lastig geholpen kunnen worden. Indien nodig, verwijzen naar de juiste (reguliere) hulpverlening. Waar dit niet mogelijk is pakt FFF de zaak zelf op.
- Vrijwillige buddy's opleiden die mee kunnen met slachtoffers naar afspraken met o.a. politie, advocaten, Veilig Thuis, maatschappelijk werkers enz. Door middel van zusterschap en empowerment vrouwen een steuntje in de rug geven en weer op weg helpen naar zelfstandigheid.

¹ [Vonnis](#) hoger beroep (november 2017)

² [Vonnis](#) Rechtbank Rotterdam (januari 2016) Opinieartikel Shirin Musa (februari 2016) – [Een vrouw die naar vrijheid streeft, verdient onze steun – toch?](#)

Toekomst

Het juridisch loket opereert landelijk en aan huis. Het kantoor is 7 dagen in de week telefonisch bereikbaar. Op het kantoor in Den Haag zal het tweewekelijks inloospreekuur gecontinueerd worden, speciaal voor slachtoffers van huwelijkse onvrijheid uit de regio Haaglanden. Dit inloospreekuur is laagdrempelig en hier kan vrijblijvend advies ingewonnen worden over de te nemen stappen voor het slachtoffer. Daarnaast wil Femmes For Freedom het buddynetwerk verder uitbreiden door nieuwe juristen aan te trekken en buddy's op te leiden. Zij kunnen de slachtoffers die zich melden bij het juridisch loket voorzien van advies en begeleiden naar afspraken bij advocaten en de rechtbank.

Ook wil Femmes For Freedom de contacten en samenwerking met verschillende Haagse maatschappelijke organisaties voortzetten. Binnen deze organisaties kunnen buddy's en buurtmoeders vaak problemen rondom huwelijkse onvrijheid signaleren, maar ze weten niet hoe deze situaties opgelost kunnen worden. In die kennis kan en wil FFF graag voorzien.

Financiering

Via onze institutionele subsidieverstrekkers: Mama Cash en Diorapthe. De Haagse focus wordt vanaf 2017 gesteund door Fonds 1818 en de Gemeente Den Haag.

Samenwerkingspartners

Veilig Thuis, gemeente Den Haag, Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating, advocaten en verschillende maatschappelijke organisaties en hulpverleners.

Femmes For Freedom pijler

Juridisch loket, zusterschap en empowerment

Persoonlijk perspectief:

Juriste Mup Maessen, vrijwilliger juridisch helpdesk:

'Vanwege de nog altijd aanwezige doch vaak onzichtbare en zeer uiteenlopende schendingen van (vrouwen-)rechten in onze samenleving, is het bestaan van Femmes For Freedom noodzakelijk en mijn eigen inzet hiervoor vanzelfsprekend. Hoewel in Nederland in theorie en volgens de Grondwet iedereen gelijk is, is in de praktijk van vooral de huiselijke kring deze gelijkheid soms geheel afwezig. De acties en lobby in de politiek van Femmes For Freedom op het brede gebied van huwelijkse onvrijheid hebben de kracht van deze kleine organisatie meermaals bewezen in het laten ontstaan van ondersteunende wetgeving en beleid voor de slachtoffers hiervan. Zolang er ongelijkheid bestaat achter gesloten deuren en in afhankelijke situaties, heeft Femmes For Freedom een duidelijk en noodzakelijk bestaansrecht en zet ik mij graag juridisch in om als klein onderdeel van een geheel aan deze situaties een einde te maken. Vaak vergt het veel moed en kracht om aan huwelijkse onvrijheid te ontsnappen. Wanneer die moed en kracht verzameld zijn, is de eenvoudige toegang tot een organisatie die de expertise en ervaring heeft op dat gebied, onontbeerlijk. Graag blijf ik mij hiervoor inspannen, zolang de praktijk van alledag weerbarstiger blijkt te zijn dan artikel 1 van de Grondwet ons wil doen geloven.'

Persoonlijk perspectief:

werkgever van een voormalig verborgen vrouw:

'De ex-echtgenoot van onze werkneemster 'Samia' mishandelde haar en sloot haar thuis op bij zijn ouders. Zij mocht alleen de deur uit om geld te verdienen, zodat hij haar salaris kon afpakken. Femmes For Freedom heeft dankzij haar ervaring en expertise 'Samia' kunnen helpen door haar verhaal te documenteren hetgeen er mede voor heeft gezorgd dat 'Samia' van haar man kon scheiden en na een lange procedure alsnog in Nederland mag blijven.'

Persoonlijk perspectief:

'Anila' die in huwelijkse gevangenschap verkeerde:

'Zonder hulp van Femmes For Freedom was ik nog steeds een echtgenote volgens de Pakistaanse wet. Ik dacht dat ik helemaal gescheiden was, omdat de Nederlandse rechter mijn scheiding had uitgesproken. Ik kreeg een nieuwe relatie en ik kreeg mijn familie achter mij aan. Ze wilden mij doden, omdat ik in hun ogen nog een getrouwde vrouw was. Ik leef nu ondergedoken voor mijn familie. Ik wist niet dat een Nederlandse scheiding niet in Pakistan wordt erkend en dat je ook voor de Pakistaanse wet moet scheiden. Femmes For Freedom is met mij meegegaan naar de Pakistaanse ambassade om de papieren te regelen zodat ik mijn Pakistaanse scheiding in gang kon zetten. Dit was niet makkelijk. Mijn advocaat in Pakistan die door Femmes For Freedom was geadviseerd, was goed maar de rechter wilde geld hebben. Ik heb de rechter moeten omkopen om mijn vrijheid te kunnen krijgen. Met hulp van Femmes For Freedom heb ik een financiële tegemoetkoming aangevraagd bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven. De toekenning is een kleine pleister voor alle verdriet en pijn die ik heb geleden en nog steeds voel.'

Persoonlijk Perspectief:

'Sadia' die gedwongen is achtergelaten en uitgehuwelijkt

'Femmes For Freedom heeft mij hoop gegeven. Hoop is nu het enige waaraan ik vast kan houden. Femmes For Freedom is een organisatie waar ik mijn geheim heb kunnen vertellen. Mijn contact bij Femmes For Freedom heeft mij gehoord, door zeer aandachtig te luisteren. Daarnaast heb ik gastvrijheid ervaren. Hierdoor leek het net alsof wij elkaar van vroeger kenden. Ook ben ik hierdoor in staat geweest alles te vertellen, omdat ik het vertrouwen meteen gevoeld heb; ik heb kunnen spreken, ik ben gehoord en heb begrip ontvangen. Met hulp van Femmes For Freedom krijg ik ook weer vertrouwen in mezelf. Dat ben ik een aantal decennia kwijt geweest.'

Persoonlijk Perspectief:

Sherita Thakoerd, Hindoestaanse vrouwenrechtenactiviste

'Was het niet Gandhi die ooit zei: 'Als ik als vrouw was geboren, zou ik een opstand ontketenen tegen elke pretentie bij de man die de vrouw beschouwt alsof zij geboren is om zijn speeltuig te zijn'? Fijn dat er nu - anno 2017 - een Femmes For Freedom is die op allerlei manieren opstanden ontketent om ervoor te zorgen dat geen enkele vrouw als speeltuig wordt gezien en behandeld.'

Signaleringskaart en trainingen in Amsterdam

De signaleringskaart is het resultaat van een project dat tot stand kwam met ondersteuning van en samenwerking met SPE Amsterdam en Amsterdamse maatschappelijke organisaties.

Training/voorlichting voor vrijwilligers

Binnen dit project kregen 5 Amsterdamse maatschappelijke organisaties een training over huwelijkse onvrijheid van Femmes For Freedom. Tijdens de 8 trainingen konden de deelnemers feedback geven op de nog te ontwikkelen signaleringskaart. De feedback van de vrijwilligers, tips van een expertteam bestaande uit professionals van o.a. Veilig Thuis, Politie en het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating en input van Femmes For Freedom zijn gebundeld in een handig boekje voor Amsterdamse vrijwilligers.

Signaleringskaart huwelijkse onvrijheid

Alle informatie over de onderwerpen die in de training naar voren kwamen, o.a. huwelijksdwang, huwelijkse gevangenschap en verborgen vrouwen, is gebundeld in het boekje zodat de vrijwilligers dit nog eens rustig kunnen nalezen. In de signaleringskaart is er uitgebreid aandacht voor wat vrijwilligers kunnen doen indien ze een slachtoffer van huwelijkse onvrijheid willen helpen. Ook is er in het boekje een overzicht te vinden van de Amsterdamse hulpverlening rondom huwelijkse onvrijheid.

De digitale versie van de eerder gepubliceerde Haagse signaleringskaart kunt u [hier](#) lezen. De Amsterdamse versie wordt medio november 2018 gedrukt, verspreid en online geplaatst.

Doelstellingen

- Amsterdamse vrijwilligers trainen en van informatie voorzien op het gebied van huwelijkse onvrijheid.
- Een handig naslagwerk (signaleringskaart) ontwikkelen waarin de thema's rondom huwelijkse onvrijheid beknopt worden omschreven, een overzicht maken van de verschillende hulpverleningsinstanties in Amsterdam, en het bieden van concrete handelingsperspectieven aan vrijwilligers zodat zij slachtoffers kunnen helpen, begeleiden en doorverwijzen.

Toekomst

Al in 2016 is begonnen met het opstarten van hetzelfde project in Den Haag en Rotterdam. In samenwerking met Bureau Haute wordt er hard gewerkt aan de afronding van de Amsterdamse en Rotterdamse signaleringskaart.

Financiering

Dit project kwam tot stand door financiering van SPE Amsterdam en Zonta Nederland.

Samenwerkingspartners

SPE Amsterdam, Veilig Thuis, Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating, Amsterdamse zelforganisaties (o.a. Hippe Heks, Elance Academy, Vrouw & Vaart, Stichting Cleopatra, Koerdische Vrouwengroep Noord).

Femmes For Freedom pijler

Preventie en voorlichting, kenniscentrum

Buddyproject Volwaardig meedoen Rotterdam

In samenwerking met de Gemeente Rotterdam voerde Femmes For Freedom in 2016/2017 het Buddyproject 'Volwaardig meedoen' uit. Femmes For Freedom en de Gemeente Rotterdam hebben negen vrijwillige buddy's getraind op het omgaan met en coachen van slachtoffers van huiselijk- en eengerelateerd geweld. Deze buddy's zijn opgeleid om problemen rondom huiselijk- en eengerelateerd geweld te signaleren, te melden bij instanties en om de slachtoffers te begeleiden middels vertrouwenscoaching,

De vrijwilligers zelf staan onder coaching en supervisie van maatschappelijk werker Fatima Elfarh, een vrijwillige coördinator die een opleiding doet tot maatschappelijk werker. Drie van deze negen buddy's hebben dertien vrouwen die in gedwongen isolement hebben geleefd, praktisch bijgestaan om zelfredzamer te worden zodat ze weer volwaardig mee kunnen doen in Rotterdam.

Doelstellingen

- Huiselijk- en eengerelateerd geweld in een vroeg stadium signaleringen en melden.
- Slachtoffers doorverwijzen naar de hulpverlening (Veilig Thuis, wijkteams huiselijk geweld expert, politie).
- Slachtoffers begeleiden d.m.v. vertrouwenscoaching en empowering.
- Slachtoffers helpen met het nazorgtraject (participatie in de samenleving, oppakken van leven en het voorkomen van terugval).

Toekomst

Aan het einde van dit traject volgt evaluatie van het project. Femmes For Freedom zou dit project graag voortzetten in de toekomst.

Financiering

Dit project wordt gefinancierd door de Gemeente Rotterdam.

ERDAL BALCI COLUMN

Het treurige verhaal van een verstotene uit Allochtonië

Met de moed der wanhoop heb ik staan schreeuwen op het schip dat ons allemaal naar een onzekere toekomst dreef. Aan lucht had ik geen gebrek in mijn jonge, gezonde lungen. Met touwen of met jonge slangen zijn we vastgebonden. Op onze lichamen de striemen van het verleden. Op het vasteland zijn ze aan het dansen, daar liggen de kansen, schreeuwde ik. Mijn eigen mensen brachten me naar het dek, ik verheugde mij op een platform en was blij met mijn grote bek. De plank boven het water was echter wat zij in gedachten hadden, in mijn billen prikten de puntjes van de zwaarden. In het luchtledige hoorde ik die donderstenen nog lachen. Het vasteland was op een armlengte, vlakke grond zonder bergen en toch sloeg ik een tijd aan het zigzaggen.

Van mij zijn ze af. En daar, in het dolende schip 'Allochtonië' is het eerste lid van de vierde generatie al geboren. Na dit heugelijke nieuws snelden ze op elkaar af en beminde elkaar. Dat weet ik, tenslotte leefde ik dertien jaar en vijf maanden daar. Ze zijn blij met het nieuwe kind dat hopelijk geen kritische vragen stellen zal. De orde is er namelijk van een

simpele aard: blijf trouw aan de tradities en het geloof. Eer je ouders, sluit je oren voor misstanden en wees zo nodig doof. Een obsessie met de geschiedenis van het moederland is een must, ben je dwars dan deel je het lot van die verstotene bij de kust.

Voordat ik verder ga met dit verkorte verhaal wil ik jullie verwittigen over de geluiden vanuit de kamers en de grote zaal. Als het donker werd, liep ik door de gangen. Voor iedere deur stond ik stil en hoorde ik het huilen aan. Marokkaanse moeders snikten jarenlang, want de dochter wilde met een Turk zijn. Wat een verdriet en wat een pijn.

Bij de Hindoestanen had je vijfjig tinten bruin. Iedere keer kwam de zoon met een meisje dat te donker was voor hun stam en rang. En zo zwol het verdriet in het schip aan. De Turken wensten hun dochter een voortijdige dood toe. Ze had een halve Surinamer geboort, de baby was zwart, en hoe.

Een extra alinea voor het Hollandse bezoek is op zijn plaats. Omdat het op het eerste gezicht een vriendelijke geste betrof en er dus geen sprake was van iets kwaads. Voor deze gasten bereide mama

Sluit je oren voor misstanden en wees zo nodig doof

Erdal Balci is schrijver en journalist.

sliertjessoep, koekjes en baklava van zelf geroelde deeg. Ze leefden zich uit op het eten, verblijdden Allochtonië door over het vasteland zwart te spreken, aaiden de kleine meisjes over de bol die net uitgehuwelijkt werden en luisterden nimmer naar de vervelende feiten. Bijwijlen deden ze zelfs een hoofdhoek op, om te laten zien dat er niks mis was met de onderdrukking van onze vrouwen. Even later voeren ze weg op hun bootjes en zwaaiden naar ons, ik wilde weten wanneer wij een keer mee mochten en gaven zelfs de alfabeten mij de bons.

Het leven was daar aangenaam, beste mensen. Met uitzondering van de dagen waarop een ontspoorde het schip verliet om zichzelf en wat andere mensen op te blazen. Kort na die incidenten klommen de fijnproevers ons schip weer op, maakten de kinderen blij met meegebrachte drop, garandeerden dat er helemaal niets aan de hand was met onze tradities en ons geloof en klopten de gestreelde harten van onze voormannen als die van paarden in galop.

Ons schip had delen die Overvecht, Transvaalkwartier, Feijenoord en Bijlmer heetten. Ik geef toe, met het zicht op de schitterende zons-

dergangen had ik genoeg kunnen nemen. Maar op het nieuws had men het over de dood en over het leven. Op de radio kwamen de onderwerpen isolement, taalachterstand en armoede aan bod. En meldde de deskundige dat de wij op het schip gemiddeld tien jaar minder leefden.

Ook dit bericht werd in Allochtonië met de nodige vreugde omarmd. Tenslotte, de allerbesten nam God snel tot zich en vergde het tijd eer de hel werd verwarmd. Maar ik, de zonderling, vond het leven te zoet. Laf was ik doorgaans, maar verzamelde toch nog wat moed. Wanhopig schreeuwde ik mijn keel schor in de grote zaal van het schip. De prikkelende zwaarden wezen mij de weg naar een nieuwe levensstrip.

Voor mijn levensonderhoud tik ik op het vasteland wat woorden, die draag ik dan graag op aan echte helden. Deze is voor Shirin Musa, de dame die zich met posters van zoekende mensen op het vasteland en op het schip laat gelden.

Samenwerkingspartners

Gemeente Rotterdam, Veilig Thuis Rotterdam, Wijkteams.

Femmes For Freedom pijler

Preventie en voorlichting, juridisch loket, zusterschap en empowerment

Persoonlijk perspectief:

Fatima Elfarh, projectcoördinator Buddyproject Volwaardig meedoen:

'In samenwerking met Veilig Thuis van de gemeente Rotterdam heeft Femmes For Freedom een buddyproject ontwikkeld genaamd 'Volwaardig meedoen'. Centraal hierbij staan vrouwen die in gedwongen isolement leven en op die manier niet meekomen in de maatschappij. Sinds augustus 2016 ben ik in dienst getreden bij Femmes For Freedom om de functie van projectcoördinator en buddycoach in Rotterdam te vervullen. Ook ondersteun ik vrouwen die met huwelijkse onvrijheid in de regio Haaglanden. Femmes For Freedom staat dicht bij de vrouwen die op een of ander manier belemmeringen ondervinden in hun huwelijk. De vrouwen zien in Femmes For Freedom een veilige haven als zij zich niet gehoord voelen bij andere instanties of het vertrouwen hebben verloren bij overheidsinstellingen. Zij ondervinden vaak juridische knelpunten. Hun wereld stopt bij de voordeur. Op die manier hebben zij geen inzicht welke rechten zij hebben en worden ze beperkt in hun vrijheden, kennis, onafhankelijkheid en eigen kracht. Wij streven er in dit project naar om de gedwongen verborgen vrouwen in kaart te brengen. Door middel van aansturen op activiteiten, taallessen, ondersteuning bij praktische en/of juridische zaken, eigen woonomgeving leren kennen en netwerk opbouwen, deelnemen aan sportactiviteiten/ buurtactiviteiten willen wij onze doelstelling bereiken. Iedereen heeft het recht aanspraak te maken op zijn vrijheden.

Wij hebben een aantal buddy's geworven die ingezet worden in de wijken verdeeld over Rotterdam. Zij hebben kennis van de sociale kaart en kunnen in samenwerking met Huiselijk Geweld experts adequaat inspelen op meldingen. Het is een eer dat Femmes For Freedom vertrouwen heeft in mijn expertise en mij de ruimte geeft om deel uit te maken van het project Buddy plus. Femmes For Freedom is een inspiratiebron voor alle vrouwen die een zelfstandig positie in de maatschappij willen genereren.'

HARRIET DUURVOORT COLUMN

Progressieve geloofsinterpretatie

Twee weken geleden schreef ik over geloofsdiscriminatie, islamofobie en islamkritiek. Islamoloog Martijn de Koning reageerde met een lezenswaardig kritisch essay. Ik licht er een paar punten uit.

Ten eerste vindt hij dat de redenering 'geloof is een keuze vergelijkbaar met politieke overtuiging' van een nogal secularistische kijk op het fenomeen religie getuigen. 'Het is een emotioneel beleefde en belichaamde praktijk en ervaring, het is een oriëntatiepunt in het leven, het is de realisering dat er iets groter is en/of buiten je is. Het is iets dat sociaal is ingebed. Daar kun je je niet zo maar van ontdoen, maar dat betekent nog niet dat er sprake is van dwang; er is een groot gebied in het leven van mensen dat zich niet simpelweg laat vangen in de simplistische tegenstelling dwang en keuze.'

Een nuance die me teruggoerde naar de avond dat ik besloot niet meer naar de kerk te willen.

Ik was 13 en de jeugdafdeling van onze kerk had een filmavond georganiseerd. Het doek was uitgerold boven de kansel. Mijn hele jeugd had ik op deze witte banken gezeten. Het was een plek waar ik me gebor-

gen voelde. Elke zondag mijn ogen uitkijkend naar de prachtig uitgedoste broeders in hun beste pak en bij de zusters de ene hoed nog mooier dan de andere. De kerk was het enige element in mijn leven dat zwart was, want het was een Suri-naams-creoolse kerk. De meeste van mijn witte vriendinnetjes hadden nog nooit een kerk van binnen gezien.

De film speelde zich af in een Amerikaanse suburb. Blijfe witte mensen met een prodentglimlach maalden hun keurige voortuin. Maar dan. Onweer brak los. De aarde begon te schudden en te scheuren. Mensen schreeuwden, grote paniek. Het einde der tijden! De gelukkigsten, rein van hart en standvastig in het geloof, werden in de traditie van de beste sciencefiction-film subiet naar de hemel gekatapulteerd. Woese, zo achter hun grasmaaier vandaan. De anderen, die misschien zoals vriendinnen op school niet of in een andere god geloofden, verdwenen krijzend in de gapende kraters van de scheurende aarde, waar vervaarlijk likkende vlammen hen opwachten. Ik liep halverwege de kerk uit, wat ik nog nooit had gedaan. En besloot dat ik niet meer ging.

Juist moslimpartij Nida zou iemand als Musa moeten omarmen en steunen

Harriet Duurvoort is publicist.

Mijn ouders heb ik er veel verdriet mee gedaan, maar ze hebben mij niet gedwongen te blijven. De film was overigens totaal geen voorstelling van de progressieve manier waarop zij hun geloof interpreterden. Ik ben 'ontkerkelijk' maar het christendom blijft een onderdeel. Ik bid nog steeds en aan andere rituelen heb ik veel troost. Ik heb slechts kritiek op orthodoxie. En een geloofsgemeenschap mag de rechten van het individu niet schaden, daarin ben ik diep humanistisch.

De Koning stelt in zijn essay dat islamkritiek vrijwel uitsluitend erop neer komt dat moslims minder islamitisch moeten worden. Maar wat is islamitisch? Mogen de vele progressieven zich dan geen echte moslims noemen? De meeste moslims die ik ken zijn volkomen vrijzinnig, omarmen humanistische waarden en toch speelt de islam een belangrijke rol in hun leven. Ze vinden zichzelf niet gematigd, maar gewoon moslim. Worden korzelig als ik als buitenstaander hen zo noem. Op hun beurt vinden zij dat radicalen misbruik maken van hun geloof.

Vrouwenactiviste Shirin Musa heeft onlangs uit verschillende moslimkringen kritiek geïntegreerd met de

poster voor vrije partnerkeuze. Maar ook zij is een moslima. Toen ze een herdenkings- en gebedsdienst voor de vermoorde Pakistaanse Yasmeen organiseerde in een ultraconservatieve Pakistaanse moskee, was dat omdat ook zij behoefte had aan die gewijde ruimte van een gebedshuis, aan gebeden en rituelen die zo belangrijk zijn als je in diepe rouw bent. Niet om islamofoben in de kaart te spelen, maar om te laten zien dat ook progressieven die plek claimen.

Het is jammer dat moslimpartij Nida in de reflex 'progressieve moslima, dus heulend met islamofob rechts' blijft steken. Juist zij zou iemand als Musa moeten omarmen en steunen. En zou een veel representatievere partij zijn als ze de bestaande meerstemmigheid onder moslims naast elkaar een plek geeft. Tegelijk vind ik het zuur dat Musa voor haar zinvolle werk steun moet zoeken bij groepen die haar eigenlijk pas vrij vinden als ze haar hoofdhoek aan de wilgen hangt en zich luikeels atheïst verklaart.

Ik laat mij inspireren door de progressieve stemmen binnen elk geloof. En binnen de islam zijn feministen als Amina Wadud of Shirin Musa wezenlijk.

Campagne zelfbeschikking Rotterdam

De Gemeente Rotterdam en Femmes For Freedom lanceerden in mei 2017 een grote publiekscampagne rondom zelfbeschikking en vrije partnerkeuze. Deze campagne met als titel 'In Nederland kies je je partner zelf' is gericht op jonge vrouwen met een niet-westerse achtergrond. Omdat het idee voor zo'n campagne van Femmes For Freedom afkomstig is, hebben medewerkers en vrijwilligers van Femmes For Freedom meegewerkt aan de ontwikkeling en promotie. De campagne zorgde lokaal, nationaal en internationaal voor veel opschudding en debat. Diverse media hebben de campagne belicht, in Nederland, maar ook daarbuiten. Zo zijn er rapportages gemaakt door onder andere Pauw, Times of Israël, BBC, Yahoo Japan, Causeur en Polizia e Democrazia.

Doelstellingen

- Steuntje in de rug bieden aan Rotterdamse meiden met een bi-culturele achtergrond: je mag je eigen keuzes maken.
- Discussie op gang brengen over eigen partnerkeuze en seksuele en reproductieve rechten.

Toekomst

Femmes For Freedom wil graag meer campagnes initiëren en adviseren over campagnes rondom thema's van huwelijks onvrijheid. Vanuit het driejarig project Lef, wordt in samenwerking met Fier de komende periode aandacht besteed aan zelfbeschikking en vrije partnerkeuze. In 2018 is de campagne 'Celebrate Love' in Amsterdam gelanceerd. Tegelijkertijd vinden er gesprekken plaats met de gemeentes Utrecht, Haarlem en Groningen.

Financiering

De opdrachtgever van deze campagne is de Gemeente Rotterdam.

Samenwerkingspartners

Gemeente Rotterdam, Dona Daria

Femmes For Freedom pijler

Preventie en voorlichting, politieke lobby

Persoonlijk Perspectief:

Claudia Verhoeven, Medewerker communicatie, educatie en fondsenwerving Femmes For Freedom: 'Met veel plezier en enthousiasme heeft Femmes For Freedom de afgelopen maanden aan deze campagne gewerkt. Het idee van deze campagne komt uit de koker van Femmes For Freedom. Het is mooi om te zien dat de gemeente Rotterdam en in het bijzonder voormalig wethouder Schneider het lef heeft om de thema's rondom zelfbeschikking en eigen partnerkeuze aan te kaarten in Rotterdam. De adviserende rol past Femmes For Freedom goed: wij kennen de doelgroep, weten wat er speelt in de stad en genieten van het creatieve proces rondom zo'n campagne.'

Persoonlijk perspectief:

Naghma Khosravi, Vrijwilliger Rotterdams postercampagneteam

De reden dat ik me inzet voor Femmes For Freedom is mooi verwoord door Margaret Sanger: 'The basic freedom of the world is woman's freedom'. En ik heb meegewerkt aan de Rotterdamse postercampagne omdat elke man en elke vrouw heeft het recht om vrij te zijn en vrij te kiezen!

In Nederland kies je je partner zelf

Voel jij je vrij om te kiezen?

Praat mee [#ZelfGekozenNL](#)
[@zelfgekozen](#)

Gemeente Rotterdam

VRIJ ZICHT

MARTIN SOMMER

Kwetsangst is geworteld in betutteling en generalisatie over cultuur.

Pas op! Pijnlijke geschiedenis!

In 2017 zijn de safe spaces aangekomen in Amsterdam. In november stuurden ruim veertig beoefenaars van de geesteswetenschappen een brief naar het faculteitsbestuur van de Universiteit van Amsterdam. Zij werken sinds kort in het Oost-Indisch Huis, ooit het hoofdkwartier van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. Dat is tegenwoordig zeer aanbevoling. Erger is dat de bestuurskamer van de Heeren XVII nog intact is, met fraaie wandplaten van de VOC. Tot voor kort werd daar zomaar, zonder uitleg vergaderd. Een pijnlijke zaak, vond de Diversiteitscommissie van de universiteit. En vonden ook de veertig in hun (in het Engels gestelde) brief. Er moest een bijsluiter komen over de weinig fraaie rol die de VOC heeft gespeeld.

Ik vroeg me af wie op die extra uitleg zat te wachten. J.P. Balkenende was de laatste die positief over de VOC heeft durven spreken en dat is hem niet goed gekomen. Dat was ruim tien jaar geleden. De juiste opvatting is al lang dat onze zeehelden en handelaren dieven, slavenhandelaars en moordenaars waren, ook al is dat maar zeer ten dele waar. De aap bleek al een jaar geleden uit de mouw gekomen, van Remco Raben, hoogleraar koloniale geschiedenis en initiatiefnemer. Hij vertelde in een interview dat Surinamers, Antillianen en Indonesiërs door de commentaarloze VOC bestuurskamer gekwetst zouden kunnen zijn 'of zich buitengesloten voelen'.

Dit is helemaal de safe spaces-benadering, overgewaaid uit Amerika, die hoort bij het diversiteitsdenken. Raben vond trouwens ook de wetenschap te mannelijk, te wit en te oud. Op de vraag van de interviewer bevestigde hij dat hij zelf onderdeel was van dit probleem. Kostenloze zelflagellatie, aangzien hij geen aanstalten maakte zijn toga over te doen aan een jonge vrouw van kleur.

Het is eerder gezegd, diversiteit en safe spaces gaan niet samen met diversiteit van opvattingen. Laat de botsing der opvattingen nu tot de kerntaken van de universiteit behoren. Meningsverschillen kunnen kwetsen. Maar pas echt kwetsend is wat deze witte wetenschappers veronderstellen over de tere ziel van Antillianen, Surinamers en Indonesiërs; zij zouden in de stress raken omdat een vergaderzaal niet is voorzien van een nie-plus-signaal. Pas op, pijnlijke vaderlandse geschiedenis in zicht!

Het fundament van dit soort waar-schuwingen omdat alloctonen het niet aankunnen, is betutteling en generalisatie. Diversiteit is niets anders dan onderwets multiculturalisme met een nieuw sausje. Identiteiten liggen vast en verdienen bescherming, behalve de nationale. Iets anders vinden is niet gewenst. Het standpunt is een dogma geworden - VOC, niet in de haak. Punt. Remco Raben wou die er nog aan toe dat de Universiteit van

J.P. Balkenende was de laatste.

Staatsprijs voor Shirin Musa...

Rebelse universiteit, of niet?..

Shirin Musa laat zien dat de keizers van de tolerantie geen kleren aan hebben.

Amsterdam aan haar stand verplicht is iets aan die VOC-zaal te doen, als rebelse universiteit. Ik zou iets anders denken: een rebelse universiteit heeft helemaal geen Diversiteitscommissie, en zou hooghartig opmerken dat intellectuele vooruitgang en kwetsangst niet samengaan.

Waar kwetsangst toe leidt, hebben we vorige week gezien. Shirin Musa van Femmes For Freedom vertelde op tv over haar affiches van een zoenende, gehoorddoekte moslima en een joodse jongen met keppeltje. Ze wilde ze na Rotterdam ook in Amsterdam verspreiden. In Rotterdam was het aan de partij leefbaar van Joost Eerdmans te danken dat deze reclame voor de zelfbeschikking in de liefde kon worden aangeplakt, tegen de wil van de PvdA en de moslimpartij Nida. In de hoofdstad van de homolie, de tolerantie en de diversiteit ving Musa bot. Zij had vooral van D66 te horen gekregen dat de gemeenschap 'dit niet aankon. Weer die betutteling, generalisatie, en die onbeweeglijke multicultuidentiteit.

Toen het een rellieje werd, onkende D66-voedschouder Kukeinheim de wegering in alle toonaarden. Haar had nooit een subsidie-aanvraag bereikt. Een typisch woordvoerders-handigheidsje, zei CDA-raadslid Diederik Boomsma, die ik erover hebde. Hij zelf had na de zomer met Samira Bouchibit (VD) bij de college's van andere partijen gepolst of die voelden voor zo'n affiche-actie als in Rotterdam. Hij kreeg van D66 hetzelfde antwoord als Shirin Musa. De actie was stigmatiserend voor moslima's.

Stel je voor, twee rechte partijen nemen het initiatief om de liefde te bevorderen. Uitgerend de partij van de tolerantie sluit de luiken. Daarna voltrek zich het grote bochtenwringen. Ook D66-fractie leider Remier van Dantzig was op zoek gegaan naar de subsidie-aanvraag. Niet gevonden! Intussen had Shirin Musa een mailwisseling tussen haar en de gemeente opgediept. Maar het was heus een geweldig initiatief, haastte Van Dantzig zich te verklaren, en waarom diende Musa niet gewoon een nieuwe aanvraag in. Hier zien wij een volksvertegenwoordiger met zijn vingers tussen de deur, minder dan drie maanden voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Het liefst zouden ze bij D66 helemaal niks vinden, omdat de diversiteit voorschrijft geen oordeel te velen over andere culturen. Uiteraard worden traditionele moslims nerveus van een zoenende moslima met een keppeltjesjongen. Volgens de safe spaces-gedachte moet je die mensen niet willen kwetsen. Maar je kunt het onmogelijk liberaal noemen en zoals de kernactiviteit van de universiteit de botsing der geestes is, is die van de politiek keuzes maken. Shirin Musa laat zien dat deze keizers van de tolerantie geen kleren aan hebben. Zo'n vrouw verdient een staatsprijs.

Martin Sommer is politiek commentator van de Volkskrant

Workshops en trainingen voor professionals en vrijwilligers

Femmes For Freedom verzorgt workshops en trainingen op maat voor professionals (o.a. maatschappelijk werkers, medewerkers van Veilig Thuis, huisartsen en verpleegkundigen, advocaten, politieagenten) en vrijwilligers (o.a. buurtmoeders, buddy's, vrijwillige maatschappelijk werkers).

Trainingen worden verzorgd door professionals van Femmes For Freedom en kunnen gaan over verschillende thema's;

- Huwelijksdwang
- Kindhuwelijken
- Religieuze huwelijken
- Huwelijkse gevangenschap
- Verborgen en geïsoleerde vrouwen
- Polygamie
- Gedwongen achterlating
- Eerwraak
- Juridische aspecten en concrete handelingsperspectieven inzake huwelijkse onvrijheid

In 2017 verzorgde Femmes For Freedom workshops en trainingen voor o.a.;

- Gemeente Rotterdam
- Gemeente Schiedam
- Maatschappelijk werk
- Vrijwillige buurtmoeders, buddy's en zelforganisaties (o.a. Hippe Heks, Elance Academy, Vrouw & Vaart, Stichting Cleopatra, Koerdische Vrouwengroep Noord).
- Ministerie van OC&W
- Jaarcongres huiselijk geweld

Doelstellingen

- Deskundigheidsbevordering van professionals en vrijwilligers die in hun werkzaamheden te maken krijgen met de problematiek rondom huwelijkse onvrijheid.
- Hulpverleners praktische handvaten bieden van hoe ze slachtoffers concreet kunnen helpen.
- Professionals bekend maken met het werk van Femmes For Freedom en wat de stichting voor slachtoffers van huwelijkse onvrijheid kan betekenen.

Toekomst

Ook in de toekomst blijft Femmes For Freedom graag professionals trainen, gastcolleges en gastlessen geven.

Financiering

Deze trainingen worden aangeboden op aanvraag. De aanvrager/opdrachtgever neemt de kosten voor zijn rekening.

Femmes For Freedom pijler

Preventie en voorlichting, kenniscentrum

Gastlessen en gastcolleges

Femmes For Freedom heeft speciaal voor het voortgezet onderwijs en het MBO een interactieve gastles ontwikkeld over huwelijksdwang en gedwongen achterlating. Naast informatie over deze thema's, worden de jongeren ook aan het denken gezet d.m.v. stellingen. Aan het einde van de gastles krijgen leerlingen een anti-huwelijksdwangspiekpen van Femmes For Freedom.

Voor relevante studierichtingen als maatschappelijk werk, pedagogiek en rechten verzorgt Femmes For Freedom jaarlijks gastcolleges over onderwerpen die aansluiten bij de thematiek van de studie.

Onderwijsinstellingen waar Femmes For Freedom in 2017 gastlessen heeft gegeven:

- Haagse Hogeschool – o.a. studenten pedagogiek, verpleegkunde en integrale veiligheid
- International Federation of Medical Students Associations Nijmegen (IFMSA)
- Kalsbeek College
- Rijksuniversiteit Groningen

Doelstellingen

Jongeren en toekomstige professionals informeren over de verschillende thema's rondom huwelijks onvrijheid.

Toekomst

Ook in de toekomst blijft Femmes For Freedom graag jongeren en toekomstige professionals trainen en hun deskundigheid bevorderen op het gebied van huwelijks onvrijheid.

Financiering

De gastlessen en gastcolleges worden aangeboden op aanvraag. Scholen betalen een klein bedrag voor de gastlessen. De gastlessen worden daardoor mogelijk gemaakt via onze institutionele subsidiëring door Mama Cash en Dioraphte.

Femmes For Freedom pijler

Preventie en voorlichting, kenniscentrum

Persoonlijk perspectief:

Emile van den Oever, docent Kalsbeekcollege in Woerden

'Ik heb mevrouw Musa uitgenodigd nadat ik haar geëngageerd op de radio heb horen vertellen over het werk van Femmes For Freedom. Met name omdat de problematiek waar zij tegen strijdt grotendeels onbekend is bij onze populatie leerlingen. Haar gastlessen hebben mijn verwachtingen ruim overtroffen. De leerlingen waren erg onder de indruk van haar persoonlijke verhaal, haar bescheidenheid en haar strijd tegen onrecht.'

My Narrative

Op verzoek van Honours studenten van de Rijksuniversiteit Groningen verzorgde directeur Shirin Musa een college over stereotypering in de beeldvorming over vrouwen. Aanleiding hiervoor was dat in het narratief rondom huwelijkse gevangenschap de vrouw altijd als slachtoffer wordt afgebeeld, gehuld in traditionele kleding, met de ogen afgewend van de camera.

De studenten hebben deze lezing uitgewerkt tot een tentoonstelling en een tijdschrift, waarin vrouwen werden uitgenodigd om zelf aan te geven hoe ze afgebeeld willen worden. De tegenstelling tussen de wijze waarop de media of de samenleving dit doet en hoe de vrouwen zichzelf zien, gaf een goed inzicht in de stereotypering waaraan veel partijen schuldig zijn. Dit project gaf ook de aanzet tot de opname van het onderwerp stereotypen in het driejarige project Lef. In het derde projectjaar dat ingaat in 2020, zal hier een jaar lang aandacht aan worden besteed.

Femmes For Freedom als spreker

Shirin Musa, directeur van Femmes For Freedom, wordt verschillende keren per jaar gevraagd te spreken op een evenement of een bijdrage te leveren in een debat. Zij sprak onder andere bij de volgende instellingen en evenementen;

- Movies that Matter festival
- Movies that Matter on Tour
- Zonta
- Internationaal Filmfestival Rotterdam
- Internationale mensenrechtenconferentie ABNAMRO
- Shelter City Amsterdam
- Rotterdam Late Night
- Forum voor Democratie - Jongeren

Een bijzondere lezing die zij verzorgde, werd gegeven aan vijf Pakistaanse parlementariërs van het Youth Parliamentarian Forum. Zij waren in Nederland voor een cursus georganiseerd door Oxfam en ICDI (International Child Development Initiatives). Deze parlementariërs waren allen onder de dertig toen ze verkozen werden, maar hebben inmiddels hun strepen verdient in de politiek. Ze vertegenwoordigen verschillende standpunten, oppositie en coalitie, en hebben verschillende achtergronden maar zijn allen committed om een bijdrage te leveren aan de verbetering van de positie van vrouwen en meisjes. De lezing van Femmes For Freedom werd bijzonder goed ontvangen door dit gezelschap.

Financiering

Kleine bijdrage van de organisaties die ons uitnodigen en institutionele financiering (Mama Cash, Dioraphte)

Politieke en maatschappelijke lobby en agendering

Femmes For Freedom agendeert problemen rondom huwelijkse onvrijheid op lokaal, nationaal en internationaal niveau. Hoogtepunten van de resultaten op dit gebied zijn:

- Naar aanleiding van misstanden in de vrouwenopvang Blijf Groep Heemskerk agendeerde Femmes For Freedom de maatschappelijke en politieke discussie over verbeteringen in de vrouwenopvang. Naar aanleiding hiervan zijn diverse raads- en Kamervragen gesteld, onderzoeksrapporten en krantenartikelen gepubliceerd. Dit is voor Blijf Groep aanleiding geweest om FFF de mond te snoeren middels een kort geding waarin de eis werd gesteld dat FFF alle berichtgeving over de vrouwenopvang van de website diende te halen. Dit kort geding is door Femmes For Freedom gewonnen ³.
- Vrouwenopvang FIER steunt Femmes For Freedom inzake het tegengaan van armoede van vrouwen in de vrouwenopvang en agendeert dit samen bij de nationale ombudsman. De armoede en andere misstanden wordt in het rapport van de nationale ombudsman bevestigd ⁴!
- Femmes For Freedom heeft op verzoek van GroenLinks input geleverd voor een specifieke bepaling in het burgerlijk wetboek om huwelijkse gevangenschap tegen te gaan. Het voorstel van FFF en GroenLinks heeft ook steun van het CDA gekregen. De minister van Rechtsbescherming, Sander Dekker, heeft in april 2018 aan de Kamer laten weten dat deze wetswijziging wordt gerealiseerd.
- GroenLinks dient een amendement in voor subsidie aan Femmes For Freedom. Het voorstel krijgt steun van PvdA, SP, GroenLinks, FvD, Denk. De coalitiepartijen (CDA, CU, VVD en D66), SGP en PVV stemmen tegen het amendement.

Kathalijne Buitenweg (GroenLinks): 'Dit amendement kent een subsidie van € 200.000 toe aan Femmes For Freedom (FFF). FFF verleent concrete hulp aan vrouwen in huwelijkse gevangenschap. FFF beschikt als enige over de noodzakelijke expertise in dit soort schrijnende gevallen, waardoor andere hulpverlenende organisaties met grote regelmaat hun cliënten naar FFF doorverwijzen. Op dit moment ontvangt FFF geen vergoeding en dreigt de hulpverlening aan slachtoffers van huwelijksdwang te stagneren. Dekking van het amendement wordt gevonden in artikel 92 Nominaal en onvoorzien.⁵

The Economist:

Kathalijne Buitenweg, a prominent Green member of the Dutch parliament, is lobbying the government For a change in civil law that would make it easier and more routine For judges to compel reluctant husbands to release their wives from the religious bonds of a dead marriage.

Thanks to the efforts of Shirin Musa, a campaigner, keeping a woman in such 'marital captivity' is notionally a criminal offence under Dutch law. But that provision is so draconian that it will hardly be used in practice. A few civil-law cases, including Ms Musa's own personal case, have been pursued successfully against reluctant husbands. But if Ms Buitenweg gets her way, civil-law cases will become much easier ⁶.

3 <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2017:254>

4 https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/oproep-aan-de-tweede-kamer-hervorm-de-vrouwenopvang-met-de-vrouwen-zelf-b89b9da6/?utm_campaign=shared_owned&utm_medium=social&utm_source=twitter

5 34 775 VI Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2018
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34775-vi-39.html>

6 <https://www.economist.com/erasmus/2017/12/11/how-best-to-help-women-caught-between-different-kinds-of-family-law>

Onderzoeken

Femmes For Freedom vindt het belangrijk dat er meer informatie en cijfers in kaart wordt gebracht rondom huwelijks onvrijheid.

Femmes For Freedom heeft daarom de volgende werkzaamheden ontwikkelt:

- Het doen van autonoom onderzoek en het agenderen van nieuwe onderzoeken.
- Het vervullen van een wetenschappelijke 'watch dog'-functie, nl. het corrigeren van en aandacht vragen voor de eventuele gebrekkige inhoud van onderzoeksrapporten.
- Monitoren van regionale en nationale (wetenschappelijke) rapporten van onderzoeksinstituten en welzijnsorganisaties met betrekking tot de doelstelling en doelgroep van Femmes For Freedom.
- Binnenhalen van fondsen voor eigen (wetenschappelijk) onderzoek en rechtszaken.
- Het onderhouden van een universitair netwerk.
- Het publiceren van artikelen in relevante vakbladen en andere media-outlets.

FFF heeft de gemeente Rotterdam gevraagd een big dataonderzoek te doen naar huwelijksmigranten om te kijken of er een causaal verband is met gedwongen isolement in deze groep. De gemeente Rotterdam heeft het idee omarmd en een onderzoeksteam en wetenschappelijke begeleidingscommissie geïnstalleerd. Femmes For Freedom heeft zitting genomen in de begeleidingscommissie.

Daarnaast heeft vrijwilliger Anasuya Das onderzoek gedaan naar de repatriatie en hulpverlening van vrouwen en meisjes van Europese landen die het slachtoffer zijn geworden van huwelijksdwang, achterlating en huwelijks gevangenschap. Dit onderzoek heeft Femmes For Freedom ontzettend geholpen bij de politieke lobby voor vliegtickets, repatriëring en accommodatie en andere hulp aan deze slachtoffers. Ook heeft zij ondersteund in de organisatie van de hoorzitting over huwelijks gevangenschap in het Europees Parlement.

Financiering

Institutionele Financiering door Mama Cash en Dioraphte

Femmes For Freedom pijler

Kenniscentrum

Persoonlijk perspectief:

Anasuya Das

Ik ben na verloop van mijn studie Internationale Betrekkingen en Organisatie bij Femmes For Freedom als vrijwilliger terecht gekomen. Ik heb gedurende het afgelopen jaar verschillende taken verricht, met name research omtrent de problematiek rondom huwelijks onvrijheid op internationaal gebied. Zo heb ik contact opgenomen met organisaties en overheden in andere landen die zich met enigszins hetzelfde als Femmes For Freedom beziggehouden. Het doel hiervan was om zoveel mogelijk informatie te vinden ter ondersteuning van Femmes For Freedom's pleidooi voor een Forced marriage unit voor Nederlandse meisjes en vrouwen.

Wie is bang voor vrije partnerkeuze?

Shirin Musa is directeur van Femmes for Freedom dat opkomt voor de rechten van vrouwen.

VRIJE PARTNERKEUZE

Wie de mensenrechten van vrouwen niet op de agenda willen zetten, moeten zich schamen.

Vorige week heeft de gemeente Rotterdam een campagne gelanceerd om het recht voor iedereen op vrije partnerkeuze bespreekbaar te maken. De campagne bestaat onder meer uit posters van zonnende jongeren met verschillende achtergronden en is gebaseerd op een idee van Femmes for Freedom (FFF), dat ook heeft meegewerkt aan de campagne.

Er waren veel positieve reacties, maar ook veel negatieve. Niet verbaasd reageren de traditionele moslimorganisaties negatief: de campagne was niet serieus te nemen, want van Leeftbaar Rotterdam, en zou stigmatiserend zijn. De mooiste reactie uit de hoek stond in het Algemeen Dagblad: een organisatie had contact gehad met een man die zich etnisch geprofileerd voelde omdat hij een flyer in zijn hand gedrukt kreeg. Veel verder kun je je gevoel voor slachtofferchap niet doorvoeren.

Ook uit de linkse-, feministische- en anti-racismehoek kwamen de nodige negatieve reacties, die over-

Een poster uit de Rotterdamse campagne voor het recht op vrije partnerkeuze.

eenkwamen met die van de traditionele moslimorganisaties. Ik vind het interessant dat juist die mensen die voor de vrijheid van alle meisjes en vrouwen op zouden moeten komen, negatief reageren. Ik vind het zorgwekkend dat sommige reacties, vooral uit verduchtmakingen van mij en FFF bestaan.

Ik ben wel wat gewend, eerder maakte de Rotterdamse politieke partij NIDA mij uit voor een 'spreekbuis van Leeftbaar Rotterdam', omdat ik voor een eervraak-eenheid bij de Rotterdamse politie pleitte. Als je geen inhoudelijke argumenten hebt, kun je natuurlijk altijd proberen de tegenstander in het debat zwart te maken. Naar aanleiding van deze cam-

Dat zovelen het onderwerp te gevoelig vonden, is reden te meer voor debat

Juist wie voor de vrijheid van vrouwen moeten opkomen, reageerden negatief

pagne suggereert Anja Meulenbelt dat ik het om het geld zou doen en dat ik geld van GeenStijf zou hebben aangenomen. Zou het niet beter zijn om een inhoudelijke discussie over het onderwerp te voeren dan om te proberen de vrouw in plaats van de bal te spelen?

Een inhoudelijke discussie wil ik graag voeren. Al jaren promoot ik een discussie over het recht voor iedereen om verliefd te worden op wie hij wil - zie bijvoorbeeld het artikel 'Ikrecht voor het recht op verliefdheid' in de NRC van 1 augustus 2015.

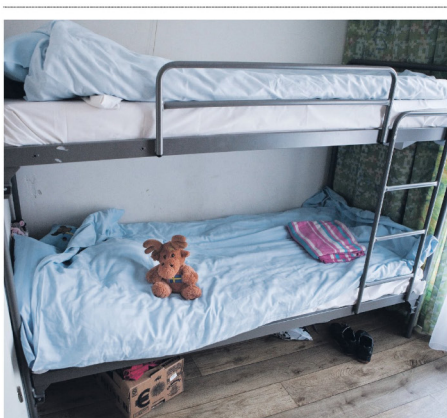
Het feit dat veel vrouwen en meisjes met een migratieachtergrond niet het recht hebben om verliefd te worden op wie ze willen en niet over hun

eigen seksualiteit kunnen beschikken, ligt ten grondslag aan veel verdriet, dwang en geweld, in de vorm van bijvoorbeeld gedwongen huwelijken en eervraak. Dit is een moeilijke discussie, niet alleen in de islamitische gemeenschap, maar ook in andere, vooral de meer patriarchale gemeenschappen.

Ik heb allerlei organisaties, gemeenten en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gevraagd iets met dit onderwerp te doen, maar men vond het altijd te gevoelig. Maar wat is hier zo gevoelig aan? Dat we mensen hoort maken die er belang bij denken te hebben dat meisjes en vrouwen hun fundamentele mensenrechten niet kunnen uitoefenen? Reden te meer om de discussie te voeren. Deze discussie is een essentiële stap in de emancipatie van vrouwen en meisjes uit deze gemeenschappen.

De eerste persoon die het idee wel oppikte, was Ronald Schneider. Inmiddels, een Leeftbaar Rotterdam-wethouder is verantwoordelijk voor de campagne, overigens samen met het hele college van B & W van Rotterdam. Is het erg dat dat Leeftbaar Rotterdam is? Maakt dat de campagne slechter? Is het niet belangrijker om ons af te vragen waarom andere gemeenten en politieke partijen zo bang zijn voor dit onderwerp? Wat is er zo erg aan het recht op vrije partnerkeuze dat er negatief op de campagne gereageerd moet worden?

Ik zou de vraag eigenlijk anders willen stellen: moet ik me schamen dat ik met een Leeftbaar Rotterdam-wethouder samenwerk, of moeten de partijen die de mensenrechten van deze meisjes en vrouwen niet op de agenda willen zetten zich schamen?

De Ombudsman bevestigt dat er veel mis is in de vrouwenopvang.

Foto Arie Kievit

Hervorm vrouwenopvang met de vrouwen zelf

Shirin Musa is directeur van Femmes for Freedom. Je kunt de vrouwenopvang alleen verbeteren door de doelgroep, de vrouwen zelf, daarbij te betrekken.

VRUWENOPVANG
Vorige week verschenen een rapport van de Nationale Ombudsman over knelpunten in de vrouwenopvang. In dit rapport worden harde noten gekraakt; de opvang doet niet waarvoor hij bedoeld is. In de taal van de Ombudsman: de administratieve werkhouding van de overheid en de leef-situatie van de burger sluiten niet op elkaar aan.

Vrouwen moeten bij binnenkomst allerlei papieren ondertekenen waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien. In strijd met de wettelijke voorschriften krijgen ze geen beschikking over hun toelating, zodat ze bijvoorbeeld niet tegen de maandelijkse eigen bijdrage in beroep kunnen gaan. Er ontstaat regelmatig een schuldenprobleem in de opvang, en er is alweer in strijd met de wet - geen onafhankelijke cliëntondersteuning. De zelfredzaamheid waarop de hulpverlening is gericht, is een illusie. Daarnaast zijn er problemen bij het uitstroomen uit de opvang, en cetera.

Schokkende conclusies. Nog veel schokkender is dat een aantal vrouwen uit de opvang gestuurd door Femmes for Freedom in 2015 soorgerlijke (en ook andere) klachten naar buiten bracht. Naar aanleiding daarvan legde het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in antwoord op kamervragen haar lijn uit dat het niet verantwoordelijk is voor deze concrete zaken en dat het systeem prima in elkaar zit. De gemeente Haarlem kreeg voor elkaar dat er een rapport verscheen waarin te lezen stond dat de klachten over-dreven waren. Om ons de mond te

Feministen die Blijf-van-mijn-lifhuizen opzetten, zijn vertrokken of deel geworden van de subsidiemolens

snoeren begon de opvangorganisatie, de Blijf Groep, met subsidiërgeld een kort geding tegen Femmes for Freedom - dat ze natuurlijk verloor; zo werkt dat in Nederland ook wel weer. Nu bevestigt de Ombudsman dat er wel mis is in de opvang en doet hij aanbevelingen aan het ministerie van VWS om de regie te nemen en aan gemeenten om zich te laten voorlichten door het college van B & W over de stappen die genomen gaan worden. Mooi. Dat worden nieuwe rapporten en een nieuwe papieren werkhouding, die weer niet zal aansluiten op

de leefsituatie van de burger. De overheid zoekt steeds meer haar heil in het afschrijven van verantwoordelijkheid (naar lagere overheden of andere instanties) en in mooie protocollen, maar blijft niet in staat zich te richten op wat de doelgroep nodig heeft. Zie de discussies over de jeugdzorg, de verpleeghuiszorg en de woningbouwverengingen.

Het probleem bij de vrouwenopvang is dat eigenlijk niemand geïnteresseerd is in de vrouwen zelf. De feministen van het eerste uur die in de jaren zeventig van de vorige eeuw uit idealisme de Blijf van mijn-lifhuizen opzetten, zijn hetzij vertrokken, hetzij onderdeel geworden van de subsidiemolens. Er zitten geen vrouwen uit de doelgroep in de besturen en raden van toezicht van opvangorganisaties.

Er wordt best veel geld uitgegeven, maar er is geen onafhankelijk toezicht en controle op hoe dat wordt besteed. Hoe is het mogelijk dat de directeur van één van de grootste vrouwenopvangorganisaties in Nederland meer verdient dan de minister-president, terwijl de vrouwen in de opvang in armoede leven en schulden opbouwen? Als we de vrouwenopvang willen verbeteren, kan dat alleen door de doelgroep, de vrouwen zelf, serieus te nemen en bij de verandering te betrekken. De overheden hebben laten zien hier zelf niet toe in staat te zijn. Femmes for Freedom meesde. Tweede Kamer en gemeenteraadsleden op, erop toe te zien dat het systeem echt op de schop gaat, met en door de doelgroep zelf, waarbij er onafhankelijk en systematisch toezicht komt op de uitvoering. Uiteindelijk betekent dat minder papier en minder duur management, dat het ook nog wel eens goedkoper kunnen uitvallen.

Media

Femmes For Freedom gebruikt optredens in de media om belangrijke onderwerpen op de maatschappelijke en politieke agenda te zetten. Dit is een beknopt overzicht van de mediaoptredens in 2017:

Medium	Aantal keer	
Televisie	4	o.a. Pauw, Tafel van Thijs, EenVandaag, Hart van Nederland, AT5
Krant	25	o.a. Trouw, Volkskrant, NRC Handelsblad, Algemeen Dagblad, Telegraaf, Parool, Times of Israël
Magazine	5	Opzij, Groene, Elsevier, The Economist
Internet/blog	6	o.a. Café Weltschmerz, GeenStijl, Volkskrant, Yahoo Japan
Radio	3	BBC World, diverse actualiteitenprogramma's van Radio 1

Zie voor een uitgebreid overzicht: <http://www.femmesforfreedom.com/media/>

Daarnaast schrijft Shirin Musa, directeur van Femmes For Freedom, ook regelmatig opiniestukken om belangrijke thema's op het gebied van vrouwenrechten te agenderen. Opiniestukken in 2017:

- <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-wie-vrouwenrechten-niet-op-de-agenda-wil-zetten-moet-zich-schamen~bb02396a/>
- <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/oproep-aan-de-tweede-kamer-hervorm-de-vrouwenopvang-met-de-vrouwen-zelf~b89b9da6/>

Vrouwen van Rotterdam

Op 18 februari 2017 opende de tentoonstelling 'Vrouwen van Rotterdam' in Museum Rotterdam. Deze tentoonstelling kwam tot stand samen met Zonta Club Rotterdam en belichtte de bijzondere positie van vrouwen in Rotterdam tijdens en na de wederopbouw. De rol van vrouwen is in het narratief over de wederopbouw altijd onderbelicht geweest.

De tentoonstelling blikt niet alleen terug maar kijkt ook vooruit. Hiervoor zijn zeven sterke Rotterdamse vrouwen gevraagd hun verhaal te doen. Een van deze verhalen is dat van Femmes For Freedom en haar directeur, Shirin Musa. In een videoportret vertelt zij over de oprichting van de stichting en de weg die zij heeft moeten bewandelen.

De tentoonstelling was tot 1 oktober 2017 te zien in het museum.

Nawoord door bestuur

Het afgelopen jaar was een dynamisch en interessant jaar. We hebben dit jaar opnieuw bewezen een erkende expert te zijn in het streven naar huwelijkse vrijheid en gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Hierdoor is het voor ons mogelijk om daadwerkelijk het verschil te kunnen maken voor onze doelgroep en het beleid te beïnvloeden; een mooi resultaat.

Natuurlijk kunnen we dit als Femmes For Freedom niet alleen. In ons streven naar huwelijkse gelijkheid en vrijheid prijzen we ons gelukkig met de steun en hulp van een grote groep van vrijwilligers, donateurs, samenwerkingspartners, de institutionele donoren. Mede dankzij hen kunnen we onze activiteiten met grote inzet realiseren.

Namens het bestuur en de medewerkers van Femmes For Freedom willen we u hartelijk danken voor uw steun en inzet!

Bestuur van Femmes For Freedom

- **Rahina Ramzan**
- **Jeroen de Goeij**
- **Muriel van der Kleij**
- **Nazia Rafiq**

Wij danken de volgende fondsen en partners in het bijzonder:

- Mama Cash
- Dioraphte
- Fonds 1818
- Gemeente Rotterdam
- Gemeente Den Haag
- SPE Amsterdam
- Zonta Nederland
- Ministerie van OC&W

